

ОСОБЛИВОСТІ ЛОКАЛІЗАЦІЇ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ В СФЕРІ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

З кожним роком комп'ютерні технології все більше впливають на життя сучасної людини. Сьогодні суспільство не уявляє свого існування без використання нових інформаційних технологій, а в першу чергу, без всевітньої комп'ютерної мережі Інтернет. Нові можливості спілкування в Інтернеті, їх простота і доступність призвели до розвитку та активного використання комп'ютерної лексики, яка відрізняється від звичайного класичного англійської чи української мови.

У комп'ютерного спілкування можна виділити наступні ознаки:

1. Віртуальність - можливість спілкуватися з незнайомим співрозмовником.
2. Глобальність - можливість встановити контакт з будь-яким користувачем в мережі.
3. Гіпертекстуальність - наявність додаткових способів передачі інформації (текстові та мультимедійні файли) в якості додатків до повідомлень.

Мова Інтернету поєднує в собі ознаки письмової та усної мови. Мова Інтернету є новим видом спілкування. Комп'ютерна лексика в англійській мові, характеризується різноманітністю тем, створенням нових слів, використанням розмовних слів поряд з професіоналізмами, грубої лексики. Крім того, в мові присутні всілякі скорочення і аббревіатури. Для лексичного оформлення текстів комп'ютерного дискурсу характерна насамперед насиченість мови всілякими скороченнями та аббревіатурами. Найчастіше їх використовують англійською мовою. Серед термінів, що використовуються в комп'ютерному дискурсі, широко представлені такі скорочення та аббревіатури: SCSI – Small Computer System Interface, DOS – Disk Operating System, RAID – Redundant Array of Independent Disks, PC – personal computer, WWW – World Wide Web, CD – ROM – Compact Disc Read – Only Memory, [6]. Серед скорочень слів повсякденного вжитку існує тенденція скорочувати «довгі» слова. Наприклад: add – address, agro – aggression, amazn – amazing, broom – bathroom, ez – easy; f – female; grl – girl; jbc – just because; k – kiss; lil – little; lv – love; ppl – people [2 с.32].

Скорочуються також фрази та терміни: AFAIK – as far as I know – наскільки мені відомо; ASAP – as soon as possible – якомога швидше; ASLMH – Age/Sex/Location/Music/Hobbies – вік/стать/місцезнаходження/музика/хобі; FAQ – frequently asked questions – запитання, які часто ставлять.

Відмінною рисою аббревіації в комп'ютерних текстах є скорочення не лише термінів, але часто словосполучень і навіть цілих речень, вживаних в розмовній мові. Наприклад: DBEYR – Don't Believe Everything You Read, IDKWYM – I Don't Know What You Mean, TTUTT – To Tell You the Truth, MLAS – My Lips Are Sealed, ATOU – Always Thinking of you, BWDIK – But What Do I 25 Know?, TCTC – To Close To Call, IDBY – I Don't Believe You, YMML – You Make Me Laugh, LJBF – Let's Just Be friends.

Часто в скороченнях використовуються цифри та знаки: @ – at, @teotd – at the end of the day, 1 – one or won, 14aa41 – one for all and all for one, 2dA – today, 411 – information, 4ever – forever, i1dr – I wonder, ne1 – anyone, % (oo) - T%k – took, & (and) – b& - band, b4 – before; CUI8r – see you later; U – you; ?4U – question for you; 2U2 – to you too; 2MFM – too much for me; 4SALE – for sale; =w= - whatever; *G* – giggle or grin; *H* – hug; *K* – kiss; *S* – smile; *T* – tickle.

Також варто зауважити, що скорочення і аббревіатури економлять час в процесі спілкування, розглянемо деякі з них:

H = hug
K = kiss
MSG = message
PLZ = please
QSL = reply
QSO = conversation
QT = cutie
S = sob
THX = thanks

При цьому, навіть цілі слова і словосполучення можуть виступати в ролі аббревіатури, наприклад:

AFAIK = as far as I know

BBL = be back later

CUL = see you later

ННТУАУ = happy holidays to you and yours

ІМНО = in my humble opinion

Учасники чату, на жаль, майже повністю позбавлені засобів реального спілкування: емоційного забарвлення розмови, тембру голосу, його сили, дикції, жестів та міміки. Однак спілкування в Інтернеті все-таки набуло емоційного забарвлення, ввівши у віртуальне спілкування емоційні реакції - «смайлики» (від англ. Smile - «посмішка»), які набули надзвичайного поширення. "Смайли" виражають різні емоції: гнів, радість, збентеженість тощо. Також окрім «смайлів» для компенсації неможливості проявити тембр і акцентування на певних словах висловлювання ми можемо у віртуальному спілкуванні використовуватися так звані «капс» (від англ. «Caps Lock» - блокування верхнього регістру клавіатури; написання фрази або частини її великими літерами), який у чатах та в мережі інтернет трактується як підвищення голосу [5 с.520].

Розвиток науки і техніки призводить до появи нових понять і слів. Комп'ютерна термінологія є частиною спеціальної комп'ютерної лексики, яка формується у предметній області, технологічно пов'язаній з виробництвом персональних комп'ютерів та програмного забезпечення для них" [1]. Іноді поняття «термінологічна система» використовують для позначення всієї термінології певної галузі - «знакової моделі певної галузі науки, техніки, мистецтва тощо, яка враховує лексико-семантичні та словотвірні зв'язки між термінами». Поняття "термінологія" підкреслює таку важливу властивість, як системність. Термінологічну систему можна розділити на окремі елементи. Ядром, навколо якого формується комп'ютерна лексика, і ним є поняття «комп'ютер». Вся комп'ютерна термінологія має щось спільне з цією концепцією.

Розглядаючи мовні й стилістичні функції професіоналізмів, жаргонізмів та арготизмів, їх відносять до соціальної підсистеми мови, яка характеризується обмеженістю функціонування лексики. Словниковий склад сучасної української мови має загальнонародний фонд, яким однаково користуються всі носії, незалежно від місця мешкання, фаху, способу життя, суспільного становища, освітнього рівня, віку й статі. До цього фонду належать слова, відомі всім, хто володіє літературною мовою. у лексиконі представників кожної групи населення є специфічна лексика, властива тільки їм, тобто мовлення окремих професійних і соціальних груп населення має специфічні риси в доборі й використанні слів. При цьому обсяг лексикону певної соціальної або професійної групи визначається ступенем відособлення її від решти носіїв мови. На лексичні особливості мовлення впливає рід занять людини, коло її інтересів, середовище, з якого вона вийшла чи до якого належить; навіть те, з ким і де відбувається розмова [4 с.246].

Професіоналізми (лат. *professio* “заняття, фах”) — це слова та словосполучення, властиві мовленню певної професійної групи людей. За межами даного професійного середовища ці слова не завжди зрозумілі або не становлять інтересу.

Лексика різних професійних груп характеризується низкою специфічних рис. До професіоналізмів належать:

- назви знарядь виробництва та їхніх типів і частин (пень/пеньок; дюрик; слоник; тачка/комп/компютер; камінь; мозок; проц; клавиша/клавіша/клавір/кібарда; залізо; сидюк);

- назви трудових процесів (закачати/стягнути, законектитись/залогінітись, відстрілювати трабли);

- різних гатунків або типів сировини чи продукту (шароварне/фріварне забезпечення; Вінда/Юнікс);

- спеціальні професійні вислови (інсталяція системи, дефрагментація диска) тощо.

З-поміж професіоналізмів можна виділити такі види:

- науково-технічні (магнітна пам'ять, модульний принцип, ІВМ, RAM, інтерфейс, оверлей, стандартне програмне забезпечення, волоконнооптичний кабель, авто-клавіша);

- професійно-виробничі (оновити, (пере)завантажити; зовнішній пристрій; буферний пул; бек файл);

- просторічно-жаргонні (кракозябли/крякозяблики – неправильно відображені шрифти кирилиці, аутглюк – програма Outlook Express, фотопоп Adobe Photoshop, поймакер Page Maker, Король Дров Corel Draw).

Значна частина професіоналізмів — неофіційні розмовні заміники термінів (баг, глюк). Професіоналізми не становлять чіткої системи, тоді як терміни є систематизованими (кодифікованими) назвами понять. Професіоналізми виникають у тих галузях, де заскладна, або навпаки — не зовсім сформована термінологія, там, де особливої термінології не може бути (зведена системна панель; автоматичний послідовно керований калькулятор; ІМАР (Internet Message Access Protocol) – протокол доступу до повідомлень в Internet”).

Найчастіше професіоналізми застосовуються в усному неофіційному мовленні людей даної професії. Тут вони виконують важливу номінативно-комунікативну функцію, бо точно називають кожну деталь виробу чи ланку технологічного процесу і в такий спосіб сприяють кращому взаєморозумінню. У писемній формі професіоналізми вживаються у виданнях, призначених для фахівців, наприклад, у буклетах, інструкціях, порадах:

V14 backup [резерв: резервувати] Копія програми, диска або даних, що створюється з метою архівації або захисту цінних файлів від пошкоджень. Деякі прикладні програми автоматично створюють резервні копії файлів даних, зберігаючи як поточну, так і попередню версії на диску. Користувачам комп’ютерів слід також створювати резервні копії програм або даних, котрі не можна легко відновити [6].

Можемо зробити висновок що мовленнєвий акт в контексті дискурсу програмного забезпечення має особливо зручну дискурсивною структурою, у межах якої відбувається комунікація користувача та комп’ютера. У дискурсі програмного забезпечення фрагментація на мовленнєві акти збігається із репрезентацією окремих функцій програмного забезпечення, тобто в більшості випадків кожній функції відповідає окремий комунікативний акт, який вербалізується за допомогою чітко визначеного набору мовних елементів і когнітивних моделей знань, які ці елементи представляють. Саме тому актуальним є моделювання ймовірної когнітивно-комунікативної діяльності людини-користувача та розробка збалансованих стратегій і тактик ведення мовленнєвого діалогу з комп’ютером.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар О. В. Визначення поняття «дискурс» у лінгвістичній науці. Студентські наукові записки. Серія «Філологічна». 2011. № 4. С. 16 -19
2. Бацевич Ф. С. Термінологія комунікативної лінгвістики. Аспекти дискурсивного підходу. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. № 453.2002р. С. 30–34.
3. Помірко Р. С. Провідні лінгвістичні концепції кінця ХХ століття. Львів. Університет ім. І. Франка, 1996. 291 с.
4. Швейцер А.Д. Переклад в контексті культурної традиції. Літературна мова і культурна традиція. М. 1999. 245 с.
5. Holovatska Y., Protsyshyn T. Localization as a means of intercultural communication: translation aspect. Наукові записки. Випуск 164. Серія: Філологічні науки. Кропивницький «КОД», 2018. С. 518-521.
6. Teun Van Dijk. Ideology. A multidisciplinary approach. – London: Sage, 1998. – 384 p.

*Василишин Наталія
Науковий керівник – доц. Олійник Ірина*

TRANSLATION OF PHRASEOLOGICAL UNITS IN RAY BRADBURY’S WORKS

Статтю присвячено дослідженню особливостей та способів перекладу фразеологічних одиниць у творах американського письменника Рея Бредбері. Проаналізовано класифікації та способи перекладу фразеологічних одиниць.

Ключові слова: фразеологічні одиниці, переклад, сучасна англійська мова, фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення.

The article focuses on the study of specific features of phraseological units and their ways of translation in the works of American writer Ray Bradbury. Classifications of phraseological units and ways of their translation are analyzed.